

บทที่ ๕

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์ เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์ จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล และเพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะแนวทางนำหลักธรรมาภิบาล มาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์ ศึกษากับประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน ๓๙๔ คน จากการสุ่มประชาชนโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปของ ทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane.) ในจำนวนประชากร ๒๖,๔๗๙ คน โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม ที่จัดทำขึ้นเอง วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เปรียบเทียบโดยการทดสอบสมมติฐานโดยการทดสอบค่าที (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way ANOVA) เมื่อพบว่ามีความแตกต่างกันจึงทำการเปรียบเทียบรายคู่โดยมีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD) และสรุปข้อมูลปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ โดยวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้โดยจำแนกตามหลักธรรมาภิบาล

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

การสรุปผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะกล่าวถึงประเด็นที่สำคัญ การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์ โดยจะสรุปตามลำดับ ดังนี้

๕.๑.๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากตารางที่ ๕.๑ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน ๒๒๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๖.๕๓ รองลงมาคือเพศชาย จำนวน ๑๗๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๓.๖๕

อายุ ของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่พบว่า อายุตั้งแต่ ๓๑ – ๔๐ ปีขึ้นไป จำนวน ๑๒๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๑.๗๓ รองลงมาคืออายุ ๔๑ – ๕๐ ปี จำนวน ๙๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๔.๘๗ อายุ ๕๑ – ๖๐ ปี จำนวน ๗๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๘.๗๘ อายุตั้งแต่ ๖๑ ปีขึ้นไป ๔๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๔๑ อายุ ๒๑ – ๓๐ ปี จำนวน ๓๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๙.๙๐ อายุต่ำกว่า ๒๐ ปี จำนวน ๑๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๔.๓๑

ระดับการศึกษา ของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ปวส.-ปริญญาตรี จำนวน ๑๔๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๖.๕๕ รองลงมาคือผู้ตอบแบบสอบถามระดับมัธยมศึกษา มีจำนวน ๑๒๕ คน คิดเป็น

ร้อยละ ๓๑.๗๓ ประถมศึกษา จำนวน ๘๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๐.๕๖ และน้อยที่สุดคือผู้ตอบแบบสอบถามระดับปริญญาโท – ปริญญาเอก จำนวน ๔๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๑๗

อาชีพ ของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นอาชีพข้าราชการ จำนวน ๑๒๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๑.๗๓ รองลงมาคืออาชีพรับจ้าง จำนวน ๑๑๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๘.๖๘ เกษตรกร จำนวน ๑๐๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๔๑ และน้อยที่สุดคือพ่อค้า จำนวน ๔๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๑๘

รายได้ ของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง ๑๐,๐๐๐ ถึง ๑๕,๐๐๐ บาท จำนวน ๑๔๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๖.๐๔ รองลงมาคือรายได้ต่ำกว่า ๑๐,๐๐ บาท จำนวน ๑๒๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๐.๙๖ รายได้ตั้งแต่ ๒๐,๐๐๑ บาท จำนวน ๗๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๗.๗๗ รายได้น้อยที่สุดคือ ๑๕,๐๐๐ ถึง ๒๐,๐๐๐ บาท จำนวน ๖๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๒๓

๕.๑.๒ ความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์ สามารถสรุปผลและอธิบายได้ดังนี้ คือ

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์ โดยรวม พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๙๗$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์ ด้านนิติธรรม พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์ ด้านนิติธรรม ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๑๐$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์ ด้านคุณธรรม พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์ ด้านคุณธรรมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๕๖$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์ ด้านความโปร่งใส พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์ ด้านความโปร่งใส ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๗๐$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์ ด้านการมีส่วนร่วม พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์ ด้านการมีส่วนร่วม ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๙๖$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์ ด้านความรับผิดชอบ พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์ ด้านความรับผิดชอบ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๐๐$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์ ด้านความคุ้มค่า พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์ ด้านความคุ้มค่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.90$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ

๕.๑.๓ จึงเป็นการทดสอบ

การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์ ประกอบด้วยด้านนิติธรรม ด้านคุณธรรม ด้านความโปร่งใส ด้านการมีส่วนร่วม ด้านความรับผิดชอบ และด้านความคุ้มค่า จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคลได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ และรายได้ แสดงด้วยค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD) นำไปสู่การตอบสมมติฐานที่ตั้งไว้

ทดสอบสมมติฐาน พบว่าประชาชนมีเพศ โดยภาพรวมไม่ต่างกัน ($t = -0.31$ sig. = 0.756) จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ไม่แตกต่างกันทุกด้าน

พบว่า ประชาชนมีอายุ โดยรวมไม่ต่างกัน ($t = 0.727$, sig. = 0.467) จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าประชาชนที่มีอายุ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์ ด้านการมีส่วนร่วม และด้านความคุ้มค่า แตกต่างกัน และอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน ดังนั้น จึงได้ทำการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นคู่ โดยรวมไม่ต่างกันเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าประชากรที่มีอายุ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์ ด้านการมีส่วนร่วม และด้านความคุ้มค่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 ส่วนด้านอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ ๔.๑๑- ๔.๑๒

พบว่า ประชาชนมีระดับการศึกษา โดยรวมแตกต่างกัน ($t = 3.24^*$, sig. = 0.002) จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่ากลุ่มประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์ ด้านโดยรวม ด้านคุณธรรม ด้านการมีส่วนร่วม ด้านความคุ้มค่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นๆไม่แตกต่างกัน มีระดับการศึกษาระดับประถมศึกษา มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล น้อยกว่ากลุ่มประชาชนที่มีระดับ ปวส.-ปริญญาตรี - ปริญญาโท-ปริญญาเอก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

พบว่า ประชาชนมีอาชีพ โดยรวมไม่แตกต่างกัน ($t = 0.207$, sig. = 0.840) จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์ ด้านหลักคุณธรรม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นๆไม่แตกต่างกัน

พบว่า ประชาชนมีรายได้ โดยรวมไม่แตกต่างกัน ($t = 0.230$, sig. = 0.819) จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการ

บริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์ ด้านอื่นๆไม่แตกต่างกัน

สรุปการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์ ประกอบด้วยด้านนิติธรรม ด้านคุณธรรม ด้านความโปร่งใส ด้านการมีส่วนร่วม ด้านความรับผิดชอบ และด้านความคุ้มค่า จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคลได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน แสดงด้วยค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวกันและการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD) นำไปสู่การตอบสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสามารถแสดงรายละเอียดได้ดังตาราง

ตัวแปรอิสระ	ผลการทดสอบ	
	ยอมรับสมมติฐาน	ปฏิเสธสมมติฐาน
สถานภาพส่วนบุคคล		
เพศ		✓
อายุ		✓
ระดับการศึกษา	✓	
อาชีพ		✓
รายได้		✓

๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะกล่าวถึงประเด็นที่สำคัญและน่าสนใจเกี่ยวกับความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์ โดยจะอภิปรายผลตามลำดับ ดังนี้

๕.๒.๑ ความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์

จากผลการวิจัย พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๙๗$) ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ประชาชน ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์ อยู่ในระดับที่มาก มีคุณสมบัติของผู้บริหารตามหลักธรรมาภิบาล เมื่อพิจารณารายด้านมีประเด็นที่จะนำมาอภิปราย ดังนี้

๑) **ด้านหลักนิติธรรม** จากการศึกษา พบว่า ประชาชนกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์ ด้านหลักนิติธรรม โดยรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = ๔.๑๐$) เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละข้อพบว่า ประชาชนมีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์ ด้านหลักนิติธรรมอยู่ในระดับมากทุกข้อ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ พระจริย จิรสโก (เมืองประทับ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองบางกรวย จังหวัดนนทบุรี” พบว่า การบริหารงานตาม

หลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองบางกรวย ใน ด้านนิติธรรมโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีระดับการบริหารตามหลักนิติธรรมมากทุกข้อ แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารเทศบาลให้ความสำคัญในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ซึ่งเน้นความเป็นธรรมตามระเบียบของทางราชการ เพื่อปลูกฝังให้บุคลากรของเทศบาลเคารพกฎระเบียบ และกฎหมาย การบริหารงานตามหลักนิติธรรมนี้^๑

๒) **ด้านหลักคุณธรรม** จากการศึกษา พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์ ด้านหลักคุณธรรมโดยรวมมีความคิดเห็น อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.56$) เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละข้อพบว่า ประชาชนมีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์ ด้านหลักคุณธรรมอยู่ในระดับมากทุกข้อ ซึ่งข้าราชการมีศีลธรรมและจริยธรรม ยึดมั่นหลักการ ต่อการปฏิบัติหน้าที่เพื่อองค์กรและประชาชน มีหลักการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ และมีความยุติธรรม ซึ่งถือว่า โดยรวมการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลตำบล ในอำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์ ด้านหลักคุณธรรม ระดับที่มีความคิดเห็นมาก ซึ่งสอดคล้อง กับการศึกษาผลงานวิจัยของ **เบญจวรรณ วันดีศรี** ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาความเป็นธรรมาภิบาลของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า นายกองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดร้อยเอ็ดมี ธรรมาภิบาล ในภาพรวมอยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านความมีประสิทธิภาพ ด้านความรับผิดชอบ ด้านคุณธรรม ด้านนิติธรรม มีธรรมาภิบาลระดับสูง^๒

๓) **ด้านหลักความโปร่งใส** จากการศึกษา พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์ ด้านหลักความโปร่งใสโดยรวมมีความคิดเห็น อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.30$) เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละข้อพบว่า ระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ มีการประกาศให้บุคลากรรับทราบเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ในการได้รับสวัสดิการต่างๆ และการบริหารงานกิจกรรมต่างๆ มีการสรุปและเปิดเผยต่อสาธารณะ สำหรับข้ออื่นๆ ที่เหลือประชาชนมีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลตำบล ในอำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์อยู่ในระดับมาก จะเห็นได้ว่าการบริหารให้ความสำคัญต่อหลักความโปร่งใส ให้ความสำคัญเรื่องความซื่อสัตย์สุจริตต่อการปฏิบัติหน้าที่ มีเมตตาริพร้อมให้บริการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเที่ยงธรรม ปฏิบัติตนอยู่ในหลักคุณธรรม ศีลธรรมและจริยธรรม บริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพและมีความยุติธรรม ซึ่งถือว่า โดยรวมการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์ อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาผลงานวิจัยของ **ธินดา ฐิติภากร** ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบความโปร่งใสในการบริหารงานของเทศบาลตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครปฐม พบว่า ความโปร่งใส

^๑พระจริญ จิรสุโก, (เมืองประทับ) “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองบางกรวย จังหวัดนนทบุรี”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**, รัฐประศาสนศาสตร์, (กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๒),

^๒เบญจวรรณ วันดีศรี, “การศึกษาความเป็นธรรมาภิบาลของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดร้อยเอ็ด”, **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี, ๒๕๕๖),

ของเทศบาลตำบลอยู่ในระดับปานกลาง และองค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ในระดับมาก และเมื่อเปรียบเทียบความโปร่งใสในการบริหารงานเทศบาล ๑) การเปิดเผยข้อมูล ๒) การให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของรัฐ^{๓)} ความรับผิดชอบในการบริหารงานอยู่ในระดับมาก ๔) การให้ประชาชนติดตามตรวจสอบ การบริหารงาน^{๔)} และยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ **สุรัชย์ นาทองไชย** ได้วิจัยเรื่อง สภาพการบริหารงานของคณะเทศมนตรี ตามหลักธรรมาภิบาล : กรณีศึกษาเทศบาลตำบลธัญญา อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งที่มาจากบุคลากรที่ปฏิบัติงานในเทศบาลตำบลธัญญา และประชาชนในเขตเทศบาล ต่างมีความคิดเห็นที่สอดคล้องกันว่าคณะเทศมนตรีบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล และต่างพอใจ เห็นด้วยที่คณะเทศมนตรีนำหลักธรรมาภิบาล มาใช้ในการบริหารงานในหลักความโปร่งใส มีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสาร พ.ศ. ๒๕๔๐ โดยตีพิมพ์ประกาศ ประชุมชี้แจงผ่านหอกระจายข่าว/เสียงตามสาย และวารสาร^{๕)}

๔) ด้านหลักการมีส่วนร่วม จากการศึกษา พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์ ด้านหลักการมีส่วนร่วม โดยรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.96$) เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละข้อพบว่า ประชาชนมีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์ ด้านหลักการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากทุกข้อแสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารให้ความสำคัญต่อหลักการมีส่วนร่วมในระดับมาก ที่มุ่งให้ความสำคัญเรื่อง การบริหารงานและกิจกรรมต่างๆ มีการสุปรายงานอย่างเปิดเผยต่อสาธารณะ มีความถูกต้องโปร่งใสและเกิดประโยชน์สูงสุด สามารถตรวจสอบได้ นโยบายการบริหารงานมีความชัดเจนไม่ซับซ้อน สามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง การบริหารงบประมาณมีความโปร่งใสและเป็นธรรมต่อทุกหน่วยงาน รวมถึงมีการบริหารจัดการงบประมาณอย่างทั่วถึง การตรวจสอบภายในมีประสิทธิภาพเพียงพอในการปฏิบัติหน้าที่ และเปิดโอกาสให้บุคลากร องค์การภาครัฐ และภาคเอกชน รวมถึงประชาชนติดตามตรวจสอบการบริหารงานและผลสัมฤทธิ์ ซึ่งถือว่า โดยรวมการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์ อยู่ในระดับที่มีความคิดเห็นมาก ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาผลงาน วิจัยของ **พ.ท.เสนาะ สถาพไทย** ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีตามความคิดเห็นของนักเรียนเสนาธิการทหารบก” ผลการศึกษาพบว่า โดยส่วนใหญ่แล้วนักเรียนเสนาธิการทหารบก จะให้ความเห็นว่าการบริหารบ้านเมืองและสังคมที่ดีของรัฐบาล มีความสำคัญอยู่ในระดับสูง ได้แก่ ด้านความโปร่งใส ด้านการมีส่วนร่วม ด้านความรับผิดชอบ ด้านความคุ้มค่า ด้านนิติธรรม และด้านคุณธรรม^{๕)}

^{๓)}ธิดา ฐิติภากร, “การศึกษาเปรียบเทียบความโปร่งใสการบริหารงานของเทศบาลตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครปฐม”, **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**, สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๕๕๖),

^{๔)}สุรัชย์ นาทองไชย, “สภาพการบริหารของคณะเทศมนตรี ตามหลักธรรมาภิบาล : กรณีศึกษาเทศบาลตำบลธัญญา อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์”, **วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๕๘),

^{๕)}พ.ท.เสนาะ สถาพไทย, “หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีตามความคิดเห็นของนักเรียนเสนาธิการทหารบก”, **วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต**, (มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๕๙),

๕) ด้านหลักความรับผิดชอบ จากการศึกษาพบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อ การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอบรรพตพิสัย จังหวัด นครสวรรค์ ด้านหลักความรับผิดชอบโดยรวม มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.00$) เมื่อ พิจารณารายละเอียดในแต่ละข้อพบว่า ประชาชนมีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์ ด้านหลักความรับผิดชอบอยู่ในระดับมากทุกข้อ ข้อค้นพบดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารให้ความสำคัญต่อหลักความรับผิดชอบในระดับมาก ณ ระดับหนึ่งในเรื่องความเอาใจใส่ต่อปัญหาของบุคลากรและสังคมอย่างจริงจัง และนำปัญหามาศึกษาเพื่อการแก้ไข การจัดให้มีบริการสาธารณะอย่างมีคุณภาพและเกิดประโยชน์อย่างต่อเนื่อง มีการใช้เวลาการปฏิบัติงานที่อย่างเหมาะสม ไม่เลือกปฏิบัติและให้บริการต่างๆ ด้วยความรับผิดชอบตอบสนองความต้องการของสังคม และมีการติดตามประเมินผลและจัดการกับผลการปฏิบัติงานที่ไม่มีประสิทธิภาพ และ ให้ความสำคัญเป็นพิเศษในเรื่องการนำนโยบาย โครงการ กิจกรรม หรือแผนงานที่แถลงไว้ไปดำเนินการอย่างเร่งด่วน และบุคลากรในองค์การมีความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์และมีคุณภาพภายในระยะเวลาที่กำหนด ซึ่งถือว่า โดยรวมการบริหารงานตามหลัก ธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอบรรพตพิสัย จังหวัด นครสวรรค์ อยู่ในระดับที่มีความคิดเห็นมาก ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาผลงานวิจัยของ **รัชนา ศานติยานนท์** ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง รูปแบบใหม่ของการบริหารจัดการที่ดีในมหาวิทยาลัย โดยได้ให้ข้อสรุปในภาพรวมว่า การบริการจัดการที่ดีเป็นแนวทางปฏิบัติที่ยอมรับในหมู่ผู้ที่เกี่ยวข้องกับอุดมศึกษา ในปัจจุบัน จะเน้นความมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยส่งเสริมให้มีความรับผิดชอบในการปฏิบัติและความโปร่งใสในขณะเดียวกันก็ยังคงให้ความสำคัญแก่การมีส่วนร่วม การกระจายอำนาจ และความยุติธรรม นอกจากนี้ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาให้ข้อสรุปเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารจัดการมหาวิทยาลัยในส่วนต่างๆ ที่สะท้อนองค์ประกอบของการบริหารจัดการมหาวิทยาลัยที่ดี^๖

๖) ด้านหลักความคุ้มค่า จากการศึกษา พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอบรรพตพิสัย จังหวัด นครสวรรค์ ด้านหลักความคุ้มค่าโดยรวม มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.90$) เมื่อพิจารณา รายละเอียดในแต่ละข้อพบว่า ประชาชนมีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงาน ตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์ ด้านหลักความรับผิดชอบอยู่ในระดับมากทุกข้อ ข้อค้นพบดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารให้ความสำคัญต่อหลักความคุ้มค่าในระดับมาก ที่มุ่งให้ความสำคัญเรื่องมีการใช้ทรัพยากรที่มี อยู่อย่างจำกัด ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อส่วนรวมและสังคม มีการบริหารจัดการที่ก่อให้เกิดผลผลิตที่มีคุณภาพและมีคุณค่าแก่องค์การอย่างเท่าเทียมกัน มีการใช้จ่ายงบประมาณมีความคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อองค์การและสังคม มีการจัดสรรตำแหน่งอัตรากำลังของบุคลากร มีความเหมาะสมกับงานที่รับผิดชอบ มีการปฏิบัติงานได้คำนึงถึงความปลอดภัยทั้งด้านชีวิตและทรัพย์สินเป็นหลักสำคัญ และผู้บริหารระดับสูงมีบทบาทในการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ ซึ่งถือว่า โดยรวมการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การ

^๖รัชนา ศานติยานนท์, รูปแบบใหม่ของการบริหารจัดการที่ดีในมหาวิทยาลัย, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๔), หน้า ๖.

บริหารส่วนตำบล ในอำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์อยู่ในระดับที่มีความคิดเห็นมาก ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของ **สุภัทรมาศ จริยเวชวัฒนา** ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการเทศบาลตาม หลักธรรมาภิบาล พบว่า เทศบาลตำบลบ้านฉางมีความเสมอภาคและกระจายพัฒนาอย่างทั่วถึง ไม่มีการเลือกปฏิบัติและได้จัดตั้งคณะกรรมการชุมชนร่วมกันจัดทำแผนพัฒนาและในเรื่องของการจัดซื้อจัดจ้าง กระบวนการต่างๆ ส่วนใหญ่มีความเปิดเผยตรงไปตรงมา พบว่ามีปัญหาในเรื่องของคณะกรรมการชุมชนที่ได้รับการแต่งตั้งเข้ามานั้นบางคนไม่เห็นแก่ประโยชน์ของชุมชนแต่ เข้ามาเพื่อหาผลประโยชน์ให้กับตนเอง^๗ และยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ **อรพินท์ สฟโชคชัย** ได้ทำการศึกษาเรื่อง ศึกษาแนวทางการนำหลักธรรมาภิบาลมาประยุกต์ใช้สำหรับการบริหารงานส่วนท้องถิ่นเพื่อเสนอรูปแบบและแนวทางในการสร้างธรรมาภิบาล ในระดับตำบลและหมู่บ้าน พบว่า เลือก อบต. ชมพู อำเภอสารภ จังหวัดเชียงใหม่ ใช้กระบวนการพัฒนาธรรมาภิบาลระดับ อบต. ซึ่งเลือกประยุกต์หลัก ธรรมาภิบาล ๔ หลักได้แก่ หลักนิติธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม และความคุ้มค่า ส่วนอีกสองหลักคือ หลักความรับผิดชอบ และหลักคุณธรรมยังไม่ได้ดำเนินการเพราะเป็นเรื่องนามธรรม^๘

๕.๒.๒ เปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์ จำแนกตามเพศบุคคล

จากการศึกษาการเปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ๔ ด้าน คือ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ โดยภาพรวมที่แตกต่างกันออกไป เมื่อพิจารณาในแต่ละส่วนมีประเด็นที่จะนำมาอภิปราย ดังนี้

๑) ประชาชนที่เพศ พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์ โดยภาพรวมไม่ต่างกัน ($t = -.๕.๓๑$ Sig. = ๐.๕๙๖) จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ไม่แตกต่างกันทุกด้าน พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลัก ธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล ส่วนด้านอื่นๆ ประชาชนมีความคิดเห็นไม่ต่างกันทุกด้าน ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ มัทนา เหลืองนาคทองดี ศึกษาเรื่อง “ความรู้ความเข้าใจในการบริหารองค์กรตามหลักธรรมาภิบาลของนักธุรกิจไทย” โดยมีกลุ่มตัวอย่างคือ ผู้บริหารจากบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ ผลการศึกษาพบว่า อายุ มีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจเรื่องธรรมาภิบาล โดยผู้บริหารที่มีอายุมากกว่า ๔๐ ปี มีความรู้ความเข้าใจในเรื่อง ธรรมาภิบาล มากกว่าผู้บริหารที่มีอายุน้อย

๒) ประชาชนที่อายุ พบว่า ประชาชนที่มีอายุแตกต่าง มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์ โดยรวมไม่ต่างกัน ($t = ๑.๗๒๗$, sig. = ๐.๑๒๗) จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าประชาชนที่มีอายุ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของ

^๗ สุภัทรมาศ จริยเวชวัฒนา, “การบริหารจัดการเทศบาลตามหลักธรรมาภิบาล : กรณีศึกษาเทศบาลตำบลบ้านฉาง”, วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๔๗), หน้า ๓๙.

^๘ อรพินท์ สฟโชคชัย, แนวทางการนำหลักธรรมาภิบาลมาประยุกต์ใช้สำหรับการบริหารงานส่วนท้องถิ่น, (กรุงเทพมหานคร : สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย, ๒๕๔๓), หน้า ๔๕.

องค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์ ด้านความรับผิดชอบ และด้านความคุ้มค่า แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ส่วนด้านอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

ซึ่งไม่สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ มัทนา เหลืองนาคทองดี ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ความรู้ความเข้าใจในการบริหารองค์กรตามหลักธรรมาภิบาลของนักธุรกิจไทย” โดยมีกลุ่มตัวอย่างคือผู้บริหารจากบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ ผลการศึกษาพบว่า อายุ มีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจเรื่องธรรมาภิบาลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ โดยผู้บริหารที่มีอายุมากกว่า ๔๐ ปี มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องธรรมาภิบาล มากกว่าผู้บริหารที่มีอายุน้อย^๙

๓) ประชาชนที่มีระดับการศึกษา พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างมีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์ โดยรวมแตกต่างกัน ($t = ๐.๐๒๒^*$, $sig. = ๐.๐๒๒$) จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่ากลุ่มประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์ ด้านหลักคุณธรรม ด้านการมีส่วนร่วม ด้านความคุ้มค่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ส่วนด้านอื่นๆไม่แตกต่างกัน

๔) ประชาชนที่มีอาชีพ พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพแตกต่างมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์ โดยรวมไม่แตกต่างกัน ($t = ๑.๒๐๗$, $sig. = ๐.๓๐๗$) จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์ ด้านหลักคุณธรรม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ส่วนด้านอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

๕) ประชาชนที่มีรายได้ พบว่า ประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์ โดยรวมไม่แตกต่างกัน ($t = ๑.๒๓๐$, $sig. = ๐.๒๔๘$) จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ประชาชนมีรายได้ต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์ ด้านอื่นๆไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พ.ท.เสนาะ สถาพไทย ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีตามความคิดเห็นของนักเรียนเสนาธิการทหารบก” พบว่า นักเรียนเสนาธิการทหารบกที่มี ระดับรายได้ ต่างกันไม่มีผลต่อความคิดเห็นเรื่องการบริหารบ้านเมืองและสังคมที่ดีของรัฐบาลแตกต่างกัน กนิษฐา กุลกนิษฐ ทำวิจัยเรื่อง “ความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการตามแนวสังคหวัตถุ ๔ ของสำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม”ผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจแตกต่างกัน ได้แก่ จำนวนครั้งในการใช้บริการต่อปี ส่วนปัจจัยที่ทำให้ประชาชนมีความพึงพอใจไม่แตกต่างกันตามระดับสำคัญทางสถิติที่กำหนดไว้ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

^๙มัทนา เหลืองนาคทองดี, “ความรู้ความเข้าใจในการบริหารองค์กรตามหลักธรรมาภิบาลของนักธุรกิจไทย”, งานวิจัย. หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักรภาครัฐร่วมเอกชน รุ่นที่ ๑๔, (วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร, ๒๕๔๕), หน้า ๕.

๕.๓ ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์ ผู้วิจัยได้ข้อสรุปและการเสนอแนะไว้ดังนี้

๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๑. องค์การบริหารส่วนตำบล ควรวางนโยบายในการบริหารงานใช้หลักธรรมาภิบาลอย่างจริงจังเป็นรูปธรรม
๒. องค์การบริหารส่วนตำบล ควรวางนโยบายในการให้บริการแก่ประชาชนอย่างเสมอภาค
๓. องค์การบริหารส่วนตำบล ควรมีแผนปฏิบัติงานอย่างชัดเจนควบคู่ไปกับแผนงบประมาณประจำปี
๔. องค์การบริหารส่วนตำบล ควรวางนโยบายโดยให้ประชาชนในตำบล ได้มีส่วนร่วมให้มาก
๕. องค์การบริหารส่วนตำบล ควรมีนโยบายในการประชาสัมพันธ์อย่างชัดเจนทั้งที่ไม่ว่าจะเป็นการประชุม การร่วมมือพัฒนาชุมชน

๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

๑. ควรรณรงค์ให้ผู้บริหารและบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์ ใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานภายในองค์กรอย่างจริงจัง สร้างจิตสำนึกให้บุคลากรทุกคนมีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ตนได้รับมอบหมาย
๒. ผู้บริหารควรกำหนดนโยบาย มีแผนแม่บทอย่างชัดเจนเป็นลายลักษณ์อักษร และสามารถนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นรูปธรรมได้
๓. ควรเปิดโอกาสให้บุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบลได้มีส่วนร่วมในการทำงานร่วมกัน การดำเนินงานต่างๆ มีความโปร่งใสตรวจสอบได้ พัฒนาบุคลากรให้สามารถใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า มีประสิทธิภาพ

๕.๓.๓ ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

หากมีการวิจัยเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ในครั้งต่อไป ผู้วิจัยขอเสนอแนะการดำเนินการวิจัยในลักษณะต่อไปนี้

๑. ควรใช้สถิติการวิจัยปัจจัยทั้ง ๖ ด้านของหลักธรรมาภิบาลโดยใช้การวิเคราะห์ตัวประกอบ (Factor Analysis) ทั้งนี้อาจตั้งชื่อเรื่องครั้งต่อไป การวิเคราะห์ปัจจัยภายนอกที่มีผลกระทบต่อการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาล
๒. ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาประสิทธิภาพของผู้บริหาร
๓. ควรศึกษาในการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาประยุกต์ใช้ เช่น หลักอิทธิบาท ๔, หลักสังคหวัตถุ ๔, หลักสาราณียธรรม ๖ เป็นต้น มาใช้ร่วมกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล